

פרק אין מעמידין

הקדמה לפרק "אין מעמידין"

תיקנו חכמים להרחיק מן הגוים וממעשיהם, בשלשה אופנים:

א. להימנע ממשא ומתן ועשיית מלאכה עבורם, כאשר יש חשש שמא הדבר יסייע לצורך עבודה זרה, או לצורך איסורים אחרים. [רובו של ענין זה נשנה בפרק הקודם, ומקצתו בתחילת פרקנו].

ב. להימנע ולהתרחק מכל דבר של גוים העשוי לשמש לעבודה זרה [כגון החשש ליין נסך ולסתם יינם של גוים, וכדומה].

ג. להרחיק ולאסור כל דבר העשוי להביא לידי קירבה עימהם וחיתון עם בנותיהם. ועניני הרחקה אלו, מתבארים בפרק שלפנינו.

המאירי בתחילת פרקנו, מחלק את עניני הפרק ואת חיובי ההרחקות הללו, לכמה נושאים, כפי סדרם בפרק:

א. החיוב להרחיק מן הגוים עצמם, ולהימנע ממעשים משותפים עמם העלולים להביא

לידי איסור [כגון יחוד בנותינו ובהמתינו עמהם], או לידי סכנה [כגון יחוד עמהם, המביא לידי סכנת שפיכות דמים, או ריפוי על ידם, וכדומה]. וענין זה, הוא מעין המשך ההשלמה לנושאים שנידונו בפרק הקודם.

ב. דברים של גוים האסורים לנו בהנאה לחלוטין בלא אפשרות להכשירם [כגון יינם של גוים, ושאר מאכלים אסורים]

ג. דברי הגוים האסורין בהנאה, אך יש אפשרות להכשירן ולתקנם [כגון כלי היין, הלכותיהם והכשרתם].

ד. הלכות מאכלים שנעשו על ידי גוים המותרים בהנאה אך אסורין באכילה, הן מטעם גזירת "בישולי גוים" [וגזירות נוספות], והן מטעמי חשש כשרות המאכלים. וכן מאכלים שנעשו על ידי גוים, אך נקיים מן החששות הללו.

מתניתין

אין מעמידין בהמה⁽¹⁾ בפונדקאות⁽²⁾ אכסניות

שם עוברי דרכים, ומעלין שכר לבעלים. ובספר "עבודת עבודה" העיר, מה נפקא מינה אם מעלין שכר או לא?
ויתכן, שאילו היה מדובר בפונדק חנינם, היינו אומרים שרק שם יש לחשוש. לפי שמורה הגוי היתר לעצמו. ואומר, כשם שעושה אני טובה לאדם זה ומאכסנו חנינם, כך יש לו לעשות עימי טובה, ולתת לי את בהמתו לרביעה. ולכן יש לחשוש ולאסור העמדת הבהמה שם.

1. אף אם יש לו לעכו"ם בהמה משלו, ולכאורה אין צריך לחשוש שמא ירבע בהמת ישראל דוקא, כתב הראב"ד שגם באופן זה אסור להעמיד הבהמה ברשותו. משום שעל בהמתו שלו, הוא חס שמא תיעקר מחמת הרביעה [כמבואר להלן כג ב], מה שאין כן על בהמת ישראל.

2. פירש רש"י: פונדקאות — שעושיין להתאכסן